

DE REIS 2018

Haskerdijken

Ontmoeting met de dorpen

De Reis 2018 is een community art project van stichting Kulturele Haadstêd 2018. Deze stichting is opgericht met als opdracht de kandidatuur voor Leeuwarden als culturele hoofdstad van Europa 2018 voor te bereiden. Ook Haskerdijken maakt onderdeel uit van dit project.

In het kader van Kulturele Haadstêd 2018 zijn Pieter Stellingwerf en Kees Botman van BUOG (Bedenkers en Uitvoerders van Ongewone Gebeurtenissen) gevraagd om één van de Reis-projecten in Fryslân op zich te nemen. Ze zijn volledig blanco het project aangegaan en kozen niet voor een dorp van het lijstje. Ze wilden graag een project doen in Haskerdijken/Nieuwebrug. Deze dorpen waren veel in het nieuws omdat zij vanwege de gemeentelijke herindeling tot een nieuwe gemeente gaan toebehoren. Dit heeft geleid tot veel rumoer in het dorp.

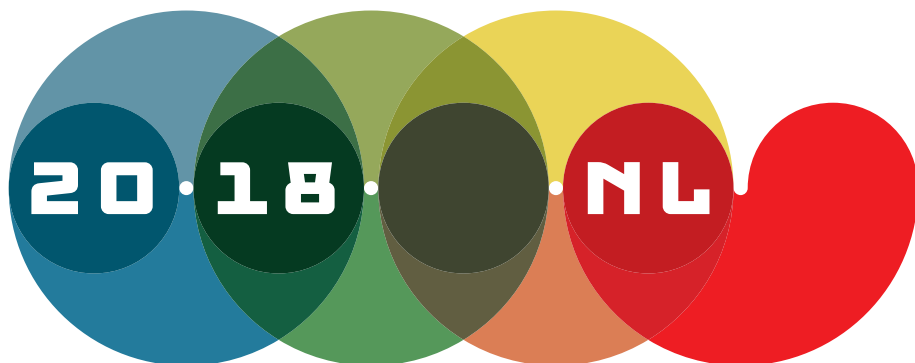
BUOG wilde het dorp niet een eigen idee opleggen, maar echt kijken naar de behoeftes van de bewoners. Om erachter te komen wat er speelde in het dorp schoven zij aan bij de gemeentelijke voorlichtingsavond over de herindeling. Daar was de onrust voelbaar. Er heerste een hoop wantrouwen in het dorp door niet nagekomen beloftes. BUOG wilde graag positieve energie in het dorp terug brengen. De negatieve sfeer ombuigen naar nieuwe paden en gezamenlijkheid bevorderen.

Eén van de doelstellingen van de Reis 2018 is dat er projecten ontstaan die effect hebben op de lange termijn. Het mag geen eenmalige gebeurtenis zijn. Er is een gesprek gearrangeerd met mensen van het dorpshuis en dorpsbelang. Wat konden BUOG en de Reis 2018 voor hen betekenen? Het dorp gaf aan dat ze wel een ijsbaan wilde of een plek om te wandelen. Vanwege haalbaarheid is er gekozen voor een wandelpad. In samenwerking met Landschapsbeheer en Staatsbosbeheer is het plan opgezet.

Het Doodpad

Haskerdijken/Nieuwebrug ligt stijf ingeklemd tussen het kanaal, de spoorlijn en de snelweg. Een rondje lopen was daardoor onmogelijk. De bewoners konden alleen langs de weg heen en weer lopen. Bij de aanleg van de snelweg is er een klein bos geplaatst tussen het dorp en de snelweg. Met dit bos werd tot nu toe niets gedaan omdat het daarvoor veel te drassig was. Het plan ontstond om een wandelpad in dit bos aan te leggen. Pieter en Kees hebben er een historische lading aan gegeven door een verbinding te maken met de geschiedenis van Dodo van Haske. Het pad is zo aangelegd dat in vogelvlucht het woord 'Dodo' te lezen is.

In het bos zijn vier grote cirkels aangebracht met een doorsnede van 20m². De eerste cirkel bestaat uit een groot veld waar tijdens de opening bloembollen in gepoot zijn. De tweede cirkel is een vijver die met de andere cirkels verbonden wordt door houten bruggetjes. De derde cirkel is een groen veld dat gebruikt kan worden als speelweide. In de laatste cirkel is een groot kunstwerk geplaatst met een bankje om te zitten. Aan het begin van het pad staat een bordje met informatie over de geschiedenis van Dodo van Haske en de vermelding van de partijen die hebben meegewerkt aan de realisatie van het wandelpad.

LEEUWARDEN • LJOUWERT

**kandidaat
culturele hoofdstad
van europa 2018**

**kandidaat
kulturele haadstêd
fan europa 2018**

De Dodo van Haske

Pieter en Kees van BUOG zochten een historische verbinding voor het wandelpad en kwamen uit bij Dodo van Haske. Dodo van Bakkeveen, Rudolf van Haska, werd in de twaalfde eeuw geboren. Hij was een kluizenaar die op uitnodiging van de plaatselijke priester verhuisde naar Haske om daar zielzorg uit te oefenen. Hij werd bekend door zijn strijd tegen de eerwraak en de wonderbaarlijke genezingen die hij verrichtte. Hij genas een meisje van epilepsie en een man van zijn geestesziekte.

Uit dankbaarheid stuurde de man Dodo een witte koe. De kluizenaar stierf op zondag na een Maria Boodschap in het jaar 1231 toen het dak van zijn kluis instortte en hij bedolven raakte onder het puin. Mensen die hem onder de brokstukken vandaan haalden getuigden dat hij aan handen en voeten de kruiswonden van Christus, de stigmata, vertoonde. Op deze heilige plek werd later een klooster gebouwd. Toen het klooster afbrandde werd er een nieuwe kapel geplaatst.

Een bosje bloemen

Met een bos bloemen en een camera gingen Kees en Pieter de dorpen in. Ze vroegen de bewoners wie het bloemetje verdiende. Wie doet er veel voor het dorp? Ook vroegen ze wat de mensen zelf voor het dorp deden. Dit alles werd gefilmd. Ze werden van hot naar her gestuurd. De bewoners kregen tegelijk een uitnodiging voor de eenmalige vertoning van de film in het dorpshuis. Op diezelfde avond werd ook het plan voor het wandelpad aan het dorp gepresenteerd. Er was grote belangstelling voor de bijeenkomst en de bewoners waren blij verrast met het plan voor het wandelpad.

BUOG heeft ernaar toe gewerkt dat er verschillende samenwerkingsverbanden in het dorp ontstaan en dat het dorp het project zelf uitvoert en de regie in handen neemt. Pieter: "Wij hebben het in gang gezet en de partijen bij elkaar gebracht. Iedereen kreeg zijn eigen deelverantwoordelijkheid. Er kwam een steeds grotere positieve beweging op gang. Het kreeg al snel zijn eigen dynamiek. Wij hoefden alleen af en toe te sturen en te vergaderen. Het is geen artistiek eindproduct van ons. Het moet van het dorp zijn. BUOG verdwijnt hier straks weer en het dorp moet het zelf continueren."

Korte toespraak Kees en Pieter

Aan de slag

Met een goed uitgewerkt plan wisten Kees en Pieter het vertrouwen van het dorp te winnen. Een week later gingen de mannen van Stichting Kensoor onder leiding van Martin Roosnek aan de slag in het bos. Stichting Kensoor is een plek voor mensen met een verstandelijke beperking om te wonen en te werken. Aangestoken door het enthousiasme van BUOG wilde de stichting onder leiding van Martin Roosnek graag iets doen voor het dorp. Zijn werkploeg heeft het grootste aandeel geleverd in de aanleg van het wandelpad en zal de komende tien jaar in het onderhoud voorzien. Pieter: "Martin Roosnek was gelukkig bekend met deze werkzaamheden. Zonder zijn hulp was dit project niet van de grond gekomen"

In het eerste stadium was het bos een groot moeras. In waadbroeken en kaplaarzen gingen de mannen van St. Kensoor met stukken touw aan de slag om alles uit te meten. Zij hebben al het zware werk verricht zoals het rooien en uittreken van de bomen, het uitgraven van de vijver, het zaaien van gras, het aanleggen van de verharding voor de paden, het straatwerk en ten slotte het metselen van de wensmuur. Tijdens de werkdagen waren 40 vrijwilligers vanuit het dorp samen met de mannen van Kensoor aan de slag. Jong en oud hielp mee. Paden werden geëffend, bruggen en snipperpaden aangelegd en vogelhuisjes opgehangen. Het meeste werk moest klaar zijn voor het broedseizoen zou beginnen. Er is een speciale groencommissie opgericht voor het onderhoud van het pad. Deze commissie zal ieder jaar een doedag organiseren met vrijwilligers uit de dorpen.

Santiago de Compostella

De route van het Jabikspaad is onderdeel van de pelgrimsroute naar Santiago de Compostella. Het pad loopt via Haskerdijken/Nieuwebrug langs de kapel en vanaf de Waddenzee tot Hasselt. BUOG heeft contact opgenomen met het bestuur van de pelgrimsroute en het resultaat is dat het Dodopad officieel is opgenomen in de routebeschrijving.

Dodo werkdag 14 januari
40 paar handen
12 kruiwagens
4 harken
24 vogelhokjes
4 snoeischaren
3 kettingzagen
1 keeper
1 minikraan
80 handschoenen
3 enorme pannen snert

Vrijwilligers werken aan het Dodopad.

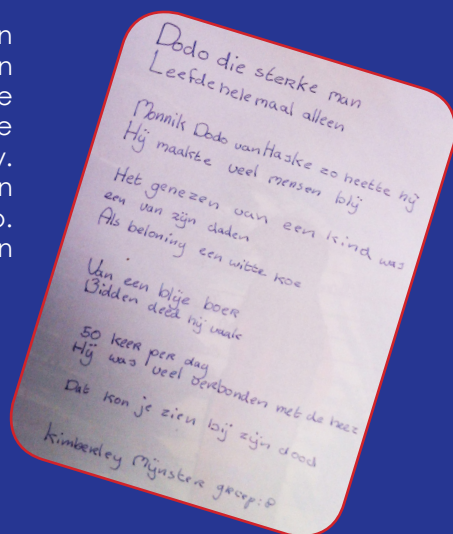
Het kunstwerk

In de herfst van 2011 benaderde BUOG beeldend kunstenares Tineke Fischer uit Heerenveen voor het maken van een kunstwerk in het Dodoproject. Tineke gebruikt sinds 2011 de kapel van Haskerdijken als atelier, cursus- en concertruimte.

Het kunstwerk bestaat uit een grote bestrate cirkel met in het midden een mozaïek gebaseerd op een kaart van het oude Haskeland uit 1866. Midden in het mozaïek is een bewegwijzering geplaatst naar Haskerdijken, de kapel en Santiago de Compostella. Tineke heeft het mozaïek in haar atelier gemaakt door middel van 24 taartpunten. De mozaïekstukjes zijn winterhard en allemaal met de hand gesneden. De laatste week voor de opening moest het mozaïek nog onder een partytent in de stromende regen ingewassen worden.

Het kunstwerk dient als ontmoetingsruimte en bezinningsplek. Mensen uit het dorp kunnen er zitten, hangen, spelen en de hond uitlaten. Lopers van de route van de Santiago de Compostella vinden hier een rust- en bezinningsplek en kunnen een boodschap achterlaten in de wensmuur. De muur is gemaakt van de oude kloostermoppen en stenen die gevonden zijn bij de kapel. Met Dodo van Haske als inspiratie zijn er in de wensmuur witte plakaten geplaatst met een reliëf van Dodo en de witte koeien die hij kreeg voor zijn genezingen.

De kinderen van groep 7 en 8 van basisschool It Fiifde Sté kregen een workshop van de kunstenares en Binne Reitsma van Tresoar vertelde over de geschiedenis van Dodo in de 13e eeuw. In het atelier maakten de kinderen tekeningen en een gedicht over Dodo. De mooiste tekeningen en gedichten zijn gebundeld in een boekje.

Kinderen onthullen het kunstwerk van Tineke Fischer

De opening van het Dodopad

Op 17 juli 2012 was de officiële opening van het Dodopad. 's Middags ging BUOG en verschillende vrijwilligers druk bezig met de voorbereidingen. Vanwege de kans op regen moest er nog een tentzeil worden geregeld voor de muzikanten. Gelukkig bleef het de hele middag droog. Dames van het dorpshuis, verkleed in monnikspij, verwelkomden de eerste nieuwsgierige bezoekers met een drankje.

Muzikantenduo Rienk Jepkema en Martijn Mijnster.

Om 17:00 uur gaf Kees Botman het startsein voor de opening. Er hadden zich al ruim 150 mensen verzameld in het bos. De ceremonie begon met een toespraak van André Bakker, de voorzitter van het dorpshuis. Hij deed kort verslag van het ontstaan van het project en de werkzaamheden in de afgelopen maanden. Zijn dank ging uit naar alle medewerkers en sponsors die dit mogelijk gemaakt hebben. Tenslotte bedankte hij de mannen van BUOG: "Als Kees Botman en Pieter Stellingwerf een jaar geleden Haskerdijken niet hadden aangedaan, dan was dit nooit van de grond gekomen." Omdat de mannen iets met koeien hebben, kregen zij een paar boerenstappers en een melkbus met het witte goud. Kees en Pieter waren zeer erkentelijk voor dit gulle gebaar. Hierna volgde de officiële overdracht van het beheer van het bos aan Dorpsbelang door Alexander Rozema van Staatsbosbeheer.

Hij was bijzonder enthousiast over de samenwerking en het fantastische resultaat. Als symbool van de overdracht overhandigde hij een handzaag aan Piet Haaksma, de voorzitter van plaatselijk belang. Piet Haaksma houdt niet van lange toespraken en vindt dat ze met zijn allen aan de slag moeten. "Er werd ons gevraagd wie dit pad moet gaan openen. Het pad is onderdeel van het Jabikspaad. Daar zijn we trots op. Er zijn wat wethouders aanwezig, zelfs een die hard meegeholpen heeft met kruiwagens vol snippers. Maar eigenlijk is het een pad van het dorp en hoort het dorp het ook gewoon te openen."

De dagen voor de opening zijn er 600 zakjes bloembollen rondgebracht in het dorp met de vraag of de bewoners van het dorp deze mee willen nemen naar de opening. Het openingsritueel bestond uit het in de grond planten van de bloembollen in de eerste groene cirkel. Met een megafoon in de hand en stokjes om gaten in de grond te maken trokken de aanwezigen naar de eerste cirkel. Onder begeleiding van Pieter en Kees plantten de vele aanwezigen de bloembollen. Jong en oud ging door de knieën om de bollen in de grond te stoppen. Eind september komen de eerste herfststijlloos boven de grond. In het voorjaar komen de bosaanemonen aan het licht.

Jong en oud planten bloembollen

Na de openingsceremonie van het Dodopad vond de onthulling van het kunstwerk plaats. Tineke Fischer legde uit hoe zij bij het project betrokken is geraakt en hoe het kunstwerk is ontstaan in relatie tot de geschiedenis van Dodo van Haske. Zij nodigde de bewoners van harte uit om hun wens te plaatsen in de muur, en hoopt dat de wandelaars van het Jabikspaad hun voorbeeld zullen volgen.

Vervolgens mochten de kinderen uit groep 7 en 8 het kunstwerk onthullen. Kimberly uit groep 8 las haar gedicht over Dodo voor. De kinderen mochten hierna het boekje met gedichten en tekeningen in ontvangst nemen. De mannen van BUOG bedankten bezoekers voor hunkomst en nodigden de aanwezigen uit voor een hapje en een drankje en live muziek van muzikantenduo Rienk Jepkema en Martijn Mijnster.

Google Earth

Op de ochtend voor de openingsceremonie is er met een helikoptervlucht een overzichtsfoto gemaakt van het Dodopad. Het plan was om dit 's middags tijdens het poten van de bloembollen te doen, maar de piloot was bang dat het te hard zou waaien. Op de foto is te zien dat het woord 'Dodo' heel goed leesbaar is. Mensen kunnen het pad binnenkort ook via Google Earth bekijken.

Het resultaat

Tot nu toe was het bos niet toegankelijk. Nu hoort het bij het dorp en heeft het een stukje historie gekregen. Het uiteindelijke doel van BUOG en De Reis 2018 was een pad dat letterlijk verbindt. Een verbinding met de historische context, de kapel buiten met het dorp en de bewoners van het dorp onderling. Kees: "Je merkt een grote verandering in het dorp. Er is veel positieve energie omdat er iets gezamenlijk gedaan is voor het dorp met een blijvend resultaat. Dat is een geweldige uitkomst van het project."

SANTIAGO
DE
COMPOSTELLA

2139 KM.

DE KAPELLE

2KM.

0.1KM. HASKERDIJKEN

Aan het woord

Cilke van 7 jaar oud: "Ik kom hier wel vaker als ik met mijn vader de hond uitlaat. We gingen eerst meestal langs het fietspad, maar het is veel leuker om door het bos te lopen."

Wethouder Durk Durksz vindt het project een geweldig initiatief: "Dat een gemeenschap als Haskerdijken/Nieuwebrug met zo'n initiatief komt en op die manier de historie van vroeger met het heden van vandaag verbindt. Een bos dat nauwelijks een functie had biedt nu een goede combinatie van wandelen en recreatie. Als je kijkt wie er allemaal meegeholpen heeft, allemaal vrijwilligers uit het dorp. Dit zou veel meer moeten gebeuren."

André Bakker "Ik vond het een uitdaging om van zo'n sompig stuk bos waar nooit iemand kwam weer wat moois te maken."

Martin Roosnek van St. Kensoor heeft veel positieve reacties ontvangen. "Niet alleen van de jongens, maar ook vanuit de gemeenschap. Zelfs buiten de dorpen reageren mensen op dit samenwerkingsproject. Het wordt gezien en gewaardeerd."

Peter en Dennis hebben vanuit St. Kensoor hard meegeholpen aan het project.

Peter: "Ik heb boompjes geplant, de bovenkant van de muur gemetseld en geholpen met het straten van de cirkel. Verder heb ik met de hele groep brugjes gebouwd. Dat was heel leuk. Ik vind het een hele eer dat wij er heel hard aan meegeholpen hebben."

Dennis: "Ik ben zeer trots. Ik vind het echt supermooi geworden. Ik ben ook heel blij met de opkomst. Er zijn zoveel mensen nu, het is zo gezellig. Ik vind het helemaal super."

Tineke Fischer "Voor het dorp is het heel fijn. We hebben een mooie plek gekregen om een rondje te lopen. Dodo is weer in ere hersteld. Die is weer springlevend."

Betrokken partijen

BUOG

Kees Botman en Pieter Stellingwerf. BUOG staat voor *Bedenkers en Uitvoerders van Ongewone Gebeurtenissen*. BUOG doet veel aan gemeenschaps- en locatietheater.

Plaatselijk belang: Sake Hooisma, Anita Lenos, Piet Haaksma

Dorpshuis: André Bakker, Klaske de Groot, Mathilde Schaap

Landschapsbeheer Friesland: Jan Piet de Boer

Steunpunt landschap: Arthur Scheper

Staatsbosbeheer: Alexander Rozema

Doarpswurk: Maeike Lok

St Kensoor: Martin Roosnek, Lianne Mookhoek en hun troepen

Vrijwilligers uit beide dorpen.

de reis 2018

reportage Dodopad

Voor een videoreportage van de opening van het Dodopad kunt u de QR-code scannen.

Of bekijk de reportage op 2018.nl

Wat is Ljouwert 2018?

Leeuwarden wil samen met de hele provincie Fryslân Culturele Hoofdstad van Europa in 2018 worden. De Reis 2018, een trektocht door Fryslân, is een van de projecten die in de aanloop naar 2018 al gestart zijn.

De Reis 2018:

- combineert lokaal (amateur)talent met professionele kunstenaars, historici, sporters of wetenschappers, op Frysk, Nederlands of Europees niveau;
- richt zich op verschillende doelgroepen en disciplines binnen de gemeenschappen waar ze komt: sport, cultuur, landschap, kunst, jong, oud, amateur, professional, dans, theater, muziek. Voor én door iedereen;
- wil middels cultuur zorgen voor bewustwording van de eigen omgeving en van het feit dat Fryslân onderdeel van Europa is.

In 2011 is De Reis begonnen in zes dorpen / regio's: Het Bildt, Jistrum, Ritsumasyl, Noardwolde, Smalle Ee en Haskerdiken.

Met de Reis willen we de culturele kracht van onze provincie zichtbaar maken. Ook kijken we samen met de bewoners naar maatschappelijke vraagstukken in hun eigen omgeving. Het doel is het versterken van de gemeenschapszin. Wat leeft er? Hoe zien de inwoners hun toekomst? Met cultuur helpt De Reis de toekomst te verbeelden.

Colofon

Uitgever: Stichting Kulturele Haadstêd 2018
Copyright: 2012, Stichting Kulturele Haadstêd 2018
Teksten: Rozemarijn Strubbe
Fotografie: Arjen Goodijk, Jildou Tjoelker, Kensoor
Vormgeving: Janneke Voerman, Doetie Vonk, Jeanine Altenburg
Kulturele Haadstêd: Arjen Goodijk, Tiemen Jousma
De Reis werkt samen met Keunstwurk, Doarpwurk en Tresoar

